

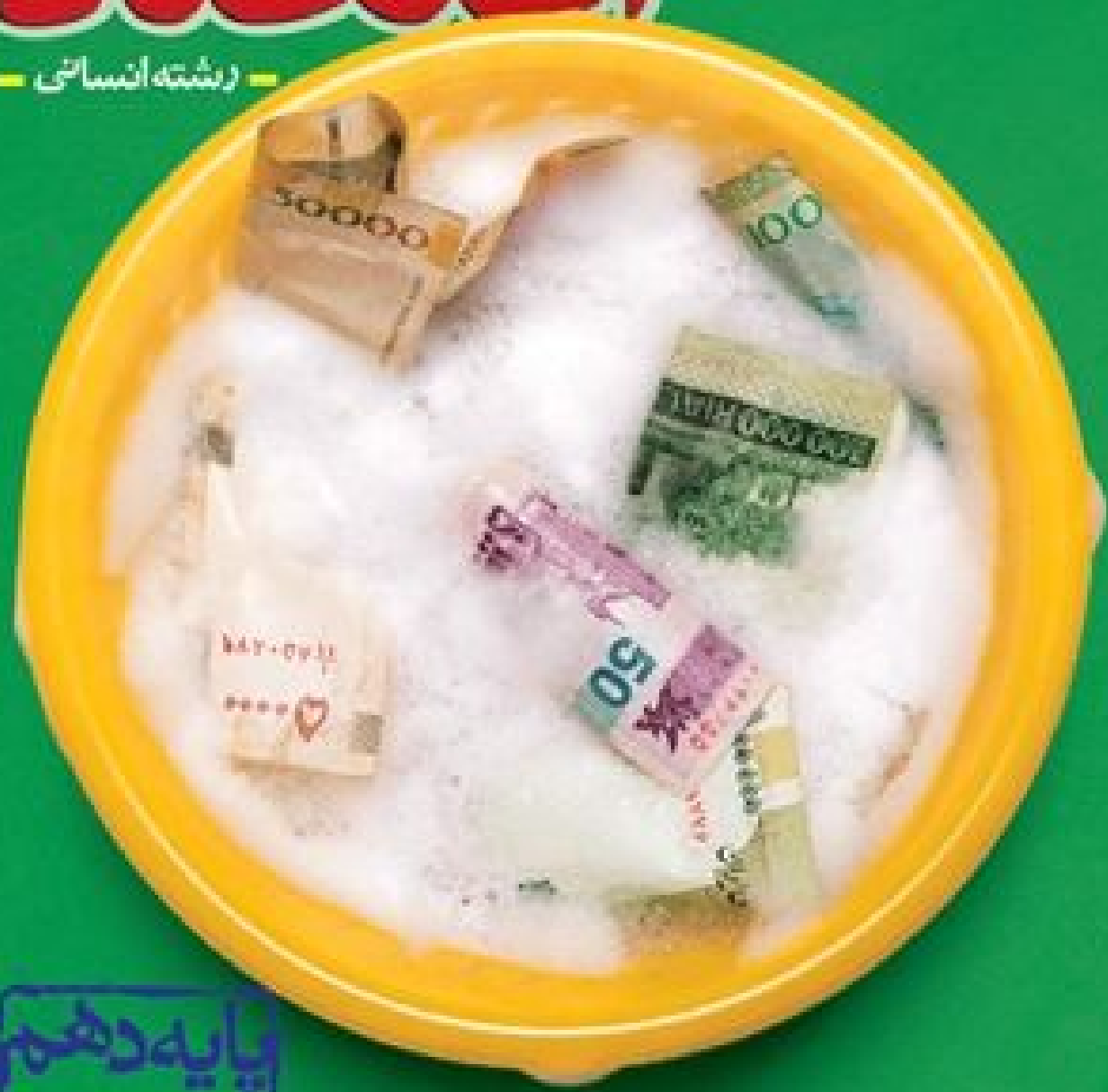
خوبی بید!

ویژه
کنکور
۱۴۰۳

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

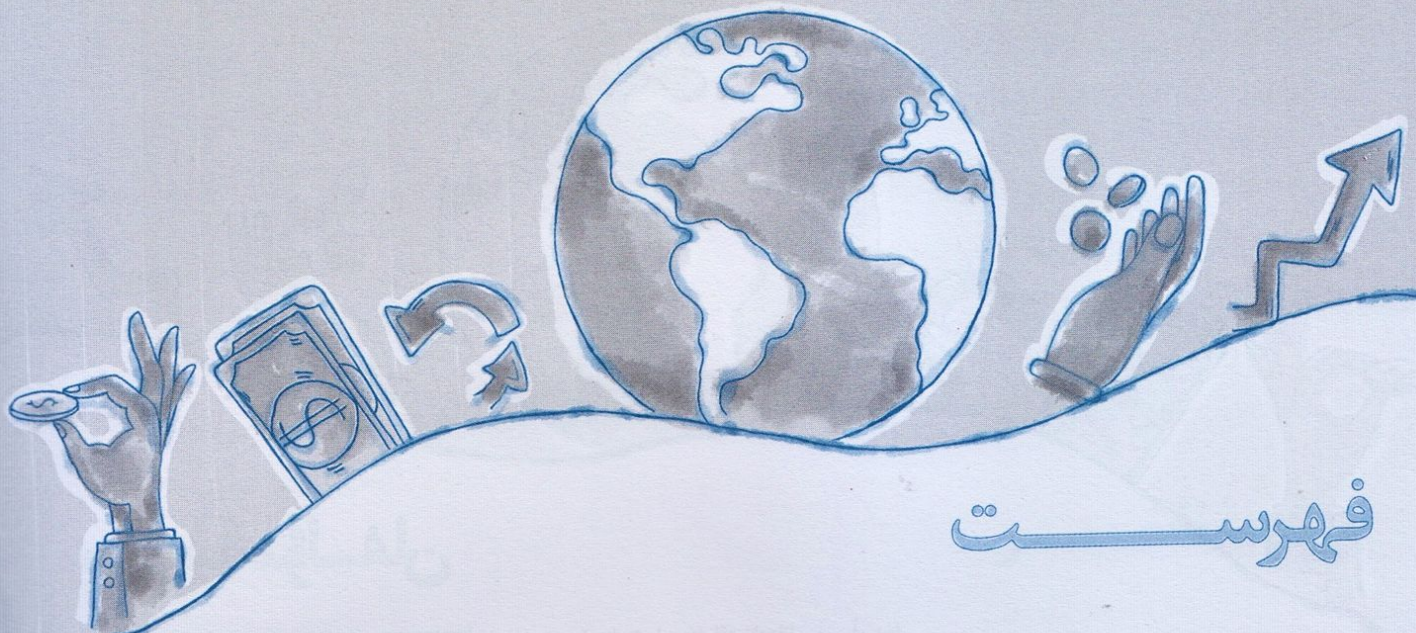
اقتصاد

رشته انسانی

پایه دهم

پری‌نار گلپایگانی
لیلو فرشیمر خدائی‌نادر
زهرا نعمتی

فهرست

درس نامه تست

● فصل اول اصول انتخاب در کسب و کار

درس اول کسب و کار و کارآفرینی	۸	۱۱۱
درس دوم انتخاب نوع کسب و کار	۱۳	۱۱۵
درس سوم اصول انتخاب درست	۱۷	۱۲۰
درس چهارم مرز امکانات تولید	۲۶	۱۳۰

● فصل دوم بازیگران اصلی در میدان اقتصاد

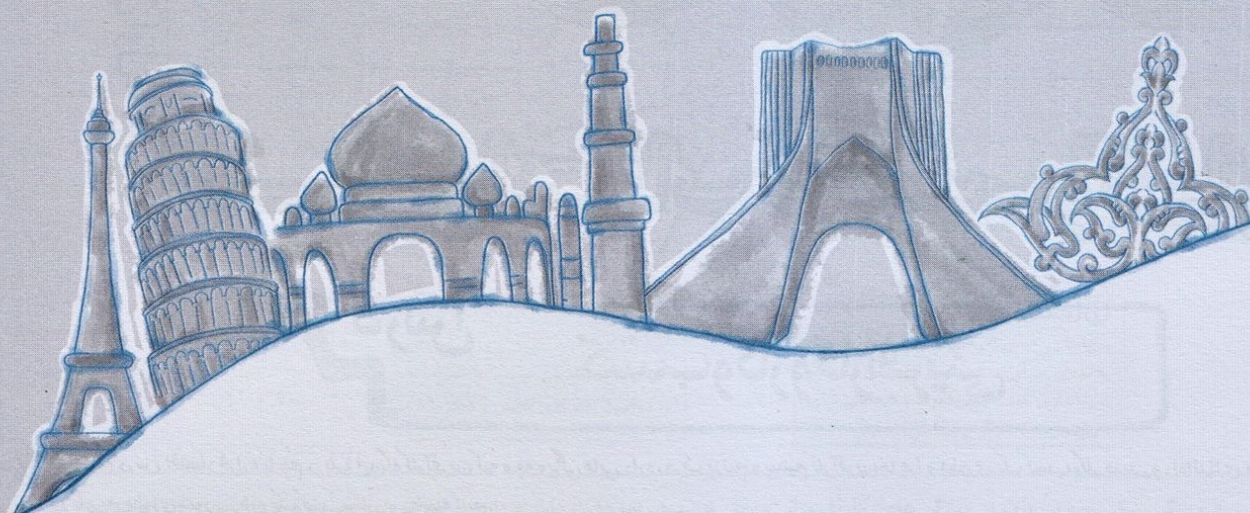
درس پنجم بازار چیست و چگونه عمل می کند؟	۳۲	۱۳۵
درس ششم نقش دولت در اقتصاد چیست؟	۴۴	۱۴۶
درس هفتم تجارت بین الملل	۵۴	۱۵۴

● فصل سوم اقتصاد رشد و پیشرفت

درس هشتم رکود، بیکاری و فقر	۶۲	۱۶۱
درس نهم تورم و کاهش قدرت خرید	۶۹	۱۶۶
درس دهم مقاومت سازی اقتصاد	۷۹	۱۷۸
درس یازدهم رشد و پیشرفت اقتصادی	۸۳	۱۸۲

● فصل چهارم اقتصاد در خانواده

درس دوازدهم بودجه بندی	۹۸	۲۰۳
درس سیزدهم تصمیم گیری در مخارج	۱۰۱	۲۰۶
درس چهاردهم پس انداز و سرمایه گذاری	۱۰۵	۲۰۹
پاسخ نامه تشریحی		۲۱۵
پاسخ نامه کلیدی		۲۷۹

درس نامه ها

درس اول: کسب و کار و کارآفرینی
درس دوم: انتخاب نوع کسب و کار
درس سوم: اصول انتخاب درست
درس چهارم: مرز امکانات تولید

فصل اول

اصول انتخاب در کسب و کار

درس ۱ کسب و کار و کارآفرینی

تو اولین درس اقتصاد قراره با هم درباره این که کارآفرین کیه و چه ویژگی هایی داره، مرف بز نیم و ببینیم کارآفرین ها چرا و بطوری یک کسب و کار جدید رو راه اندازی می کنن و در نهایت یاد بگیریم بطوری سود و زیان یک کسب و کار رو مناسبه کنیم.

فراز و فرود کسب و کارها

کارآفرینان و مؤسسان افرادی هستند که کسب و کار جدیدی را تأسیس می کنند و محصولی را تولید می کنند. تولید کالاها و خدمات با دو هدف صورت می گیرد:

- ۱ رفع نیازها و خواسته های مردم
- ۲ سود رساندن به خود و دیگران

نکته...

- ۱ کارآفرینان با کار و تلاش خود از کسب و کارها مراقبت می کنند که البته این کار چندان آسان نیست، چراکه، بسیاری از کسب و کارهای نوپا عمر کوتاهی دارند به طوری که فقط نیمی از آن ها می توانند از شش سالگی عبور کنند و به کارشان ادامه دهند. روزانه هزاران کسب و کار جدید در دنیا متولد می شود و هزاران کسب و کار می میرد. در ایران سالانه بیش از صد هزار شرکت ثبت می شود.
- ۲ با این که احتمال از بین رفتن و شکست یک کسب و کار وجود دارد، احتمال موفقیت و سود آن هم کم نیست و این انگیزه لازم برای شروع فعالیت اقتصادی و پذیرش خطرات آن توسط کارآفرینان را همواره زنده نگه می دارد.

نقش کارآفرینان

کارآفرین کیست؟

کارآفرین کسی است که با نوآوری و خطرپذیری محصولات جدیدی تولید و عرضه می کند یا راه های جدیدی برای تولید کشف می کند.

مثال بیست سال پیش هیچ کس درباره شبکه های اجتماعی خبری نشنیده بود. امروزه در ایران از هر ده نفر، شش نفر از شبکه های اجتماعی استفاده می کنند. بیست سال پیش هیچ شبکه اجتماعی ای وجود نداشت چون کسی هیچ شبکه ای راه اندازی نکرده بود. برای این که شبکه ای باشد باید کسی نقش کارآفرین را بازی کند.

پس در تعریف کارآفرینی می توان گفت:

کارآفرینی، تمایل افراد به سازمان دهی، فعالیت و پذیرش ریسک مرتبط با مخاطرات کسب و کارها است.^۱

• عده خاصی از افراد می توانند یک کسب و کار جدید را راه اندازی کنند. کسی که می خواهد کارآفرین باشد، باید:

- ۱ مهارت های ابتکار عمل داشته باشد تا بتواند با جمع کردن عوامل مختلف کنار هم کالا یا خدمتی را تولید کند. ^{به همین دلیل} کارآفرینی به کار و تلاش زیادی نیاز دارد تا کسب و کار را زنده نگه دارد.

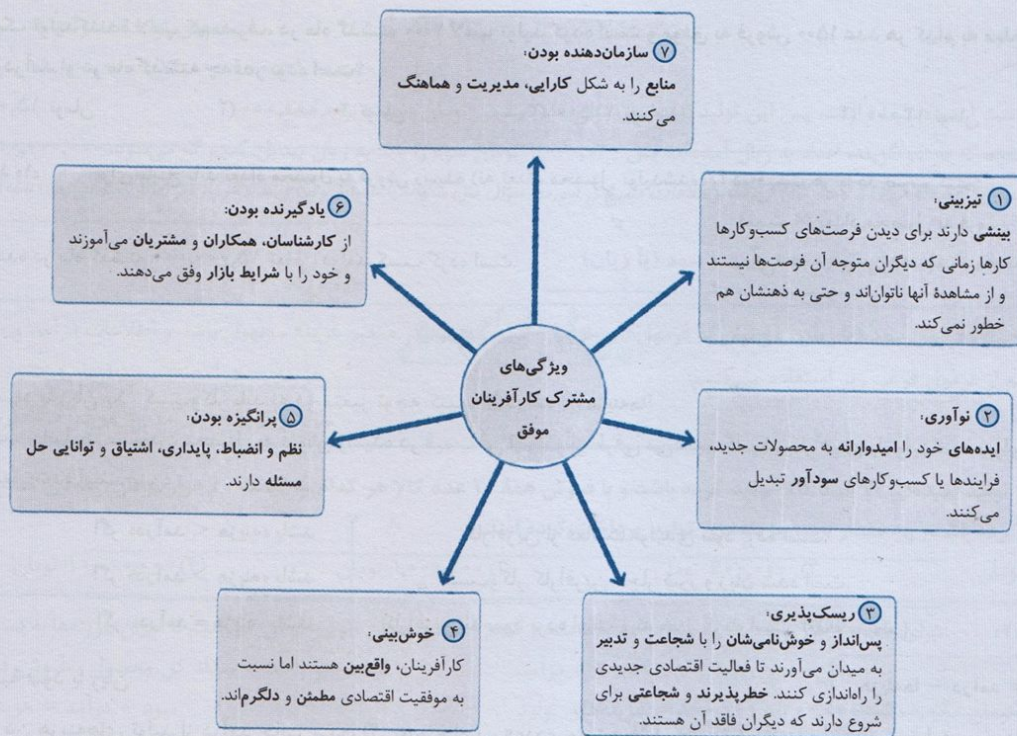
۲ آگاهی و دانش زیاد داشته باشد تا بتواند در موارد زیر تصمیمات مناسب بگیرد:

(۱ موقعیت شرکت (۲ پیشنهاد محصول (۳ قیمت گذاری (۴ تبلیغات (۵ استخدام نیروی کار

۳ توانایی مالی لازم را برای راه اندازی کسب و کارش داشته باشد و بداند در آغاز کارش ممکن است با موفقیت کم تر یا عدم موفقیت روبه رو شود.

نکته...

توجه کنید که یک کارآفرین موفق ضرورتاً از ابتدا حتی کارآفرین نبوده است، اما حرکت با چشم باز و بر مبنای شناخت ظرفیت های خود و اتفاقات اطراف او را قدم به قدم از سطوح ابتدایی کار به درجات بالا می رساند (کتاب درسی، مصداق عالی این نکته را آقای میرمصطفی عالی نسب، صاحب برند لوازم خانگی عالی نسب می داند)

نکته... اگرچه همه این ۷ ویژگی ذکر شده در بالا، از ویژگی‌های کارآفرینان موفق هستند، اما دقت داشته باشید که در تعریف واژه کارآفرین و کارآفرینی در کتاب درسی تنها به سه ویژگی نوآوری، خطرپذیری و سازمان‌دهی اشاره شده است.

هزینه‌های تولید، درآمد و سود

یک کارآفرین موفق برای انتخاب صحیح و درست باید هزینه‌ها و درآمدهایش را محاسبه کند.

هزینه تولید

- ❶ محلی را به عنوان کارگاه، مغازه یا دفتر کار بخرند یا اجاره کنند.
- ❷ ماشین‌آلات و ابزارها (سرمایه‌های فیزیکی) را خریداری یا اجاره کنند.
- ❸ مواد اولیه لازم برای تولید را بخرند.
- ❹ تعدادی کارگر و کارمند استخدام نمایند.

تولیدکنندگان و کارآفرینان برای تولید محصولات خود اعم از کالاها یا خدمات باید هزینه کنند؛ یعنی باید:

❶ پولی را که تولیدکنندگان برای تولید، صرف می‌کنند، «هزینه‌های تولید» می‌نامند.

❷ مثال تولیدکننده گندم تا قبل از رسیدن به عایدی (درآمد و سود) و خرمن، هزینه‌هایی را متقبل می‌شود. این هزینه‌ها در واقع همان پول‌هایی است که برای «خرید یا اجاره عوامل تولید» به صاحبان آن‌ها می‌پردازد؛ یعنی تولیدکننده گندم:

❸ زمینی را در اختیار می‌گیرد تا در آن به فعالیت کشاورزی بپردازد و در مقابل، به صاحب زمین، «اجاره» می‌پردازد. (آلّه زمین رو هم فروش فریده باشه که به پای اجاره، قیمتش رو پرداخت کرده)

❹ نیروی انسانی یا نیروی کار را به کار می‌گیرد و در مقابل، به کارگران و کارمندان خود، «مزد (دستمزد)» یا «حقوق» پرداخت می‌کند.

❺ از سرمایه فیزیکی (مثل تراکتور یا گاوآهن و گاؤ) استفاده می‌کند و قیمت یا اجاره آن‌ها را به صاحبانشان می‌پردازد.

قیمت یا اجاره	مبالغ و پول‌هایی که برای زمین یا سرمایه فیزیکی پرداخت می‌شود.
مزد یا حقوق	مبالغ و پول‌هایی که به نیروی انسانی (کارگر یا کارمند) پرداخت می‌شود.

نکته... در پایان تولید، همه محصول و سود و زیان (هر چه باشد) به صاحب کار یا صاحبان کار (در صورت تعدد آن‌ها) می‌رسد.

درآمد

تولیدکنندگان با فروش محصولات خود درآمد به دست می‌آورند؛ فرمول محاسبه درآمد به این شرح است:

$$\text{قیمت هر واحد} \times \text{کل محصول به فروش رسیده} = \text{درآمد}$$

1- production costs

2- در هر تو در 33 مفصل با هم درباره عوامل تولید حرف می‌زنیم. فعلاً در همین حد بدوید که تولیدکننده برای تولید، نیاز به عوامل و منابعی مثل منابع طبیعی، نیروی انسانی و سرمایه دارد.

3- income

مسئله: یک تولیدکننده لامپ کم مصرف، در ماه گذشته ۲۰۰۰ لامپ تولید کرده است و موفق به فروش ۱۵۰۰ عدد هر کدام به مبلغ ۱۰۰۰۰ تومان شده است. درآمد او در ماه گذشته چه قدر بوده است؟

- (۱) ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ تومان (۲) ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان (۳) ۱۱۵۰۰ تومان (۴) ۱۲۰۰۰ تومان

پاسخ گزینه «۱» برای پاسخ باید تعداد محصول به فروش رسیده (نه تعداد محصول تولیدشده) را در قیمت هر واحد ضرب کنیم:

قیمت \times تعداد محصول به فروش رفته = درآمد

این تولیدکننده در ماه گذشته ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ تومان درآمد کسب کرده است. $15,000,000 = 1500 \times 10000$ = درآمد

سود یا زیان

برای محاسبه سود یا زیان یک کسب و کار باید به دو متغیر توجه کنیم: **۱) درآمد** **۲) هزینه ها**

گفتیم که درآمد، حاصل ضرب تعداد محصول به فروش رسیده در قیمت آن است و از طرفی می دانیم که یک کارآفرین یا تولیدکننده برای تولید محصول هزینه هایی متحمل شده است. پس:

اگر «درآمد > هزینه» باشد	کارآفرین از فعالیت تولیدی سود برده است.
اگر «درآمد < هزینه» باشد	کسب و کار کارآفرین دچار ضرر و زیان شده است.
اگر «درآمد = هزینه» باشد	کارآفرین نه سود برده است و نه ضرر کرده است. (نقطه سر به سر)

هزینه ها - درآمد = سود (یا زیان)

فرمول محاسبه سود یا زیان:

توجه: با کم کردن هزینه های تولید از درآمد حاصل شده، اگر عدد حاصل، «عددی مثبت» باشد یعنی تولیدکننده از فعالیت تولیدی خود سود برده است و اگر حاصل این تفریق، «عددی منفی» باشد، یعنی تولیدکننده ضرر کرده است.

مسئله: تیپ ۱: محاسبه سود یا زیان با توجه به درآمد و هزینه ها

مسئله ۱: یک تولیدکننده پوشاک برای تولید ۴۵۰ دست لباس زنانه، ۵۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان بابت هزینه های تولید پرداخت کرده است. اگر هر دست

لباس را ۱۰۰,۰۰۰ تومان بفروشد، میزان سود یا زیان او چه قدر بوده است؟

- (۱) چهار و نیم میلیون تومان سود برده است. (۲) چهار و نیم میلیون تومان ضرر کرده است.
(۳) پنج میلیون تومان سود برده است. (۴) پنج میلیون تومان ضرر کرده است.

پاسخ گزینه «۴» برای پاسخ به این سؤال باید ابتدا درآمد را محاسبه کنیم و سپس هزینه های انجام شده را از درآمد کسر کنیم؛ بنابراین:

تومان $450 \times 100,000 = 45,000,000$ = درآمد \Rightarrow قیمت هر واحد \times تعداد کل محصول به فروش رفته = درآمد

هزینه - درآمد = سود (یا زیان)

تومان $45,000,000 - 50,000,000 = -5,000,000$ = سود (یا زیان)

علامت منفی نشان دهنده «ضرر و زیان» است؛ یعنی این تولیدکننده نه تنها سود نکرده، بلکه متحمل زیان نیز شده است؛ زیرا ۵۰ میلیون تومان هزینه کرده، اما آن چه پس از فروش کالاهای تولیدشده به دست آورده فقط ۴۵ میلیون تومان بوده است. در حقیقت این تولیدکننده به میزان ۵ میلیون تومان ضرر کرده است.

مسئله ۲: با توجه به اطلاعات مندرج در جدول روبه رو، بگویید:	
الف) این تولیدکننده در ماه گذشته سود برده یا زیان کرده است؟	
ب) میزان سود یا زیان او چه میزان بوده است؟	
(۱) سود - ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال	اجاره ماهیانه کارخانه ۲ میلیون تومان
(۲) زیان - ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال	دستمزد ماهیانه هر کارگر ۹۰۰,۰۰۰ تومان
(۳) سود - ده میلیون تومان	(۱۰ کارگر در این کارخانه کار می کنند.)
(۴) زیان - یک میلیون تومان	هزینه خرید و تهیه مواد اولیه در یک ماه $\frac{1}{3}$ دستمزد کارگران
	تعداد محصولات به فروش رفته در یک ماه ۱۰۰۰
	قیمت هر واحد کالا ۱۵۰۰۰ تومان

پاسخ گزینه «۱» برای پاسخ به این سؤال باید مراحل زیر را به ترتیب طی کنیم:

الف) محاسبه درآمد: تومان $15,000,000 = 1000 \times 15,000$ = درآمد

محاسبه هزینه های تولید: باید میزان همه هزینه ها را جداگانه محاسبه کنیم و سپس آن ها را با هم جمع بزنیم؛ یعنی:

تومان $9,000,000 = 900,000 \times 10$ = دستمزد کارگران

تومان $3,000,000 = 9,000,000 \times \frac{1}{3}$ = هزینه خرید مواد اولیه

هزینه خرید مواد اولیه + دستمزد کارگران + اجاره کارخانه = مجموع هزینه ها

تومان $14,000,000 = 2,000,000 + 9,000,000 + 3,000,000$ = مجموع هزینه ها

محاسبه سود یا زیان:

هزینه‌های تولید - درآمد = سود (یا زیان)

تومان $1,000,000 = 14,000,000 - 15,000,000$ سود (یا زیان)

چون عدد به دست آمده «مثبت» است، پس این تولیدکننده به میزان یک میلیون تومان «سود» برده است.

توجه داشته باشید که در دو گزینه، اعداد به ریال آمده‌اند، پس $1,000,000$ تومان سود را باید به ریال تبدیل کنیم که می‌شود، $10,000,000$ ریال!

همیشه هواستون به واحدهای ریال و تومن توی گزینه‌ها و اطلاعات مندرج در صورت سؤال مثل سالیانه یا ماهیانه بودن و تعداد هر پارامتر (مثلاً تعداد کارگران) باشه!

مسئله: تیپ ۲: محاسبه هزینه‌ها با توجه به درآمد و سود (یا زیان)

نکته...

با جابه‌جایی اجزای فرمول سود (یا زیان) می‌توان به فرمول‌های فرعی جدید رسید؛ اگر متغیر هزینه مجهول باشد و اطلاعات درآمد و سود یا زیان را داشته باشیم از فرمول فرعی زیر استفاده می‌کنیم:

سود (زیان) - درآمد = هزینه \Rightarrow فرمول فرعی ۱

مسئله: اگر تولیدکننده‌ای ۲۰ عدد کالا تولید کرده باشد و با فروش همه ۲۰ عدد کالا هر کدام به قیمت ۴۰ هزار تومان، سودی معادل ۲۰۰ هزار تومان کسب کرده باشد، چه مقدار بابت هزینه‌های تولید پرداخت کرده است؟

(۴) $10,000,000$ تومان

(۳) $1,000,000$ تومان

(۲) $600,000$ تومان

(۱) $6,000$ تومان

پاسخ گزینه ۲: برای پاسخ به این پرسش ابتدا باید درآمد را محاسبه کنیم و سپس میزان سود را از آن کم کنیم تا میزان هزینه‌ها به دست آید؛ پس:

تومان $800,000 = 20 \times 40,000 =$ درآمد

تومان $600,000 = 800,000 - 200,000 =$ هزینه‌های تولید

این تولیدکننده در جریان تولید $600,000$ تومان، هزینه متحمل شده است.

مسئله: تیپ ۳: محاسبه درآمد با توجه به هزینه‌ها و سود (یا زیان)

فرمول فرعی دوم، برای مسئله‌هایی به کار می‌رود که در صورت سؤال اطلاعات هزینه‌های تولید و سود یا زیان به شما داده شده است و متغیر درآمد مورد سؤال قرار گرفته است:

هزینه - درآمد = سود (زیان) \Rightarrow فرمول اصلی

هزینه + سود (زیان) = درآمد \Rightarrow فرمول فرعی ۲

مسئله: با توجه به اطلاعات مندرج در جدول مقابل:

الف) درآمد این تولیدکننده در ماه چه قدر بوده است؟

ب) اگر قیمت هر واحد کالا، ۱۵۰ هزار تومان بوده باشد،

این تولیدکننده چند واحد کالا تولید کرده است؟

(۱) ۹ میلیون تومان - ۱۰۰ واحد کالا

(۳) ۱۵ میلیون تومان - ۱۰۰ واحد کالا

(۲) ۹ میلیون تومان - ۲۰۰ واحد کالا

(۴) ۱۵ میلیون تومان - ۲۰۰ واحد کالا

پاسخ گزینه ۳: برای پاسخ به این سؤال باید مراحل زیر را طی کنیم:

الف) محاسبه کل هزینه‌ها:

تعداد کارگران \times دستمزد یک کارگر = دستمزد ماهیانه کارگران

تومان $4,000,000 = 800,000 \times 5 =$ دستمزد ماهیانه کارگران

دستمزد کارگران $\times \frac{1}{3} =$ اجاره ماهیانه کارخانه

تومان $2,000,000 = \frac{1}{3} \times 4,000,000 =$ اجاره ماهیانه کارخانه

هزینه ماهیانه خرید مواد اولیه + دستمزد ماهیانه کارگران + اجاره ماهیانه کارخانه = مجموع هزینه‌های تولید

تومان $9,000,000 = 2,000,000 + 4,000,000 + 3,000,000 =$ مجموع هزینه‌های تولید

هزینه‌های تولید + سود = درآمد

تومان $15,000,000 = 6,000,000 + 9,000,000 =$ درآمد

برای محاسبه درآمد باید میزان سود و هزینه‌های تولید را با هم جمع نمود:

برای به دست آوردن تعداد کالا باید درآمد را بر قیمت کالا تقسیم کنیم:

تعداد کالای تولیدشده $= \frac{\text{درآمد}}{\text{قیمت هر واحد کالا}}$

واحد کالا $100 = \frac{15,000,000}{150,000} =$ تعداد کالای تولیدشده